

การเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง : กรณีศึกษา ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา
**The Access to the 50:50 Co-Payment Scheme : A Case Study of Elderly in
Nakhon Ratchasima Province**

จุฑามาศ อนสุริยา และ อจิรภาส เพียรขุนทด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Jutamat Anusuriya and Ajirapa Pienkhuntod

Khon Kaen University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nanneejutamat@kkumail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาการเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง กรณีศึกษา ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคมแบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคมแบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเมืองและชนบทของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวนทั้งสิ้น 32 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาลเมืองสามารถเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง โดยผ่านปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงการบริการทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการเข้าถึงแหล่งบริการ พบว่า ในส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ได้หลายช่องทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางโทรทัศน์ 2. ด้านความเพียงพอ พบว่าในส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นว่างานเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากค่าครองชีพในเขตอำเภอเมืองค่อนข้างสูง และสินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันโครงการคนละครึ่งมีความเพียงพอต่อผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมืองเนื่องจากมีค่าครองชีพต่ำกว่า 3. ด้านความสะดวก พบว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีความสะดวกในการใช้โครงการคนละครึ่งมากกว่า เพราะการลงทะเบียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์นั้นมีความสะดวกและรวดเร็วเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองที่พบว่ามีความสะดวกในการเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง น้อยกว่า เนื่องจากปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตและองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลน้อยกว่า 4. ด้านความสามารถเสียค่าใช้จ่าย พบว่าไม่ควรมีการเสียค่าใช้จ่ายเนื่องจากเป็นโครงการของทางภาครัฐ 5. ด้านการยอมรับ พบว่า เป็นโครงการที่มีประโยชน์ ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

* วันที่รับบทความ : 3 พฤศจิกายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 16 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ : 17 พฤศจิกายน 2565

Received: November 3, 2022; Revised: November 16, 2022; Accepted: November 17, 2022

คำสำคัญ : โครงการคนละครึ่ง; การเข้าถึง; ผู้สูงอายุ; นครราชสีมา

Abstracts

This research investigated the access to the 50:50 co-payment scheme, a case study of elderly people in Nakhon Ratchasima Province. The research objectives were to investigate factors affecting elderly people's access to social assistance program of the 50:50 co-payment scheme in Nakhon Ratchasima Province, and to compare the access of elderly people in urban to that of rural areas. The research informants consisted of 32 elderly people aged over 60. The research method used in this research was in-depth interview.

The research findings suggested that the 50:50 co-payment scheme was accessible to most of elderly people living in urban and rural areas through 5 factors affecting access to the services: (1) Accessibility to the source of service, it was found that the elderly people living in and outside Mueang district had a consensus opinion that they were able to learn about the scheme through various ways, particularly on television; (2) Sufficiency, those living in Mueang district commented that the amount grant was not sufficient to meet their needs as their living costs were somewhat high and products were increasingly expensive, whereas the amount was sufficient to those living outside Mueang district due to lower living costs; (3) Convenience, it was discovered that it was more convenient for the elderly people living in Mueang district to participate in the scheme due to a suitable and fast registration process on online platform, but it was less convenient for those living outside Mueang district as a result of limited internet access and lacking knowledge on digital technology; (4) Expenses, it was found that the scheme should require no expense as it was launched by the government; and (5) Acknowledgement, they acknowledged that they enjoyed benefits from the scheme as their living expenses were partly supported during COVID-19 pandemic.

Keywords: 50:50 co-payment scheme; Access; Elderly; Nakhon Ratchasima

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ผลกระทบไปทั่วโลกประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด19 ทำให้รายได้หลักของประเทศไทยที่ต้องพึ่งพาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ธุรกิจหลายประเภทได้รับผลกระทบ หลายธุรกิจไปต่อไม่ได้ต้องปิดตัวลง ลูกจ้าง พนักงาน พ่อค้า แม่ค้า ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาการว่างงาน ทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง และในปี พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมารัฐบาลได้ออกมาตรการเยียวยาและช่วยเหลือประชาชน ผ่านโครงการต่างๆเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยพยุงเศรษฐกิจไม่ให้ทรุดตัว โดยโครงการที่ผ่านมารัฐบาลมีดังต่อไปนี้ โครงการช่วยเหลือผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโครงการเยียวยาเกษตรกร, โครงการเยียวยากลุ่มเปราะบาง โครงการลดภาระลูกจ้าง และระบบประกันสังคม มาตรการลดภาระค่าไฟฟ้า น้ำประปาโครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” โครงการ “ช้อปดีมีคืน” และ โครงการ “คนละครึ่ง” (The Bangkok Insight Editorial Team, 2563 : online)

โครงการคนละครึ่งเป็นมาตรการ และกระตุ้นทางเศรษฐกิจจากหญ้าของรัฐบาล โดยกระตุ้นการบริโภคในประเทศผ่านการใช้จ่ายจำเป็นของประชาชน และเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อย ลักษณะของโครงการคนละครึ่งเป็นการร่วมจ่าย (Co-payment) โดยใช้จ่ายผ่านระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์โดยภาครัฐ (G-Wallet) บนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” กับผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการที่รับชำระเงินด้วยแอปพลิเคชัน “ถุงเงิน” โดยภาครัฐจะร่วมจ่ายร้อยละ 50 โดยไม่เกิน 150 บาทต่อคนต่อวัน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) แบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา เพราะเป็น 1 ใน 5 จังหวัดที่มีสถิติการใช้จ่ายรายจังหวัดสูงที่สุดในประเทศ และ จังหวัดเดียวในภาคอีสานที่มีจำนวนสถิติการใช้จ่ายมากที่สุด จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (กรุงเทพธุรกิจ, 2564) และมีความสำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการและความช่วยเหลือของกลุ่มผู้สูงอายุให้เข้าถึงสวัสดิการโครงการต่างๆแบบอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) แบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) แบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตเมืองและนอกเขตเมืองของจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบ เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่มีลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน 2565 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2565 รวมไปถึงรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเลือกพื้นที่ในการวิจัยและการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือวิจัย และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 32 คน โดยสามารถแจกแจงได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลเมือง จำนวน 17 คน
2. กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในเขตนอกเขตเมือง จำนวน 15 คน

พื้นที่ในการการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็น 1 ใน 5 จังหวัดที่มีสถิติการใช้จ่ายรายจังหวัดสูงที่สุดในประเทศ และ จังหวัดเดียวในภาคอีสานที่มีจำนวนสถิติการใช้จ่ายมากที่สุด จากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เปิดสถิติจังหวัดใช้จ่ายคนละครั้งเฟส3สูงสุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) หมายถึง เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยคำถามเป็นรูปแบบปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่น่าเชื่อถือ และข้อมูลที่ตรงไปตรงมา โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สมุดบันทึกทั่วไป เครื่องบันทึกเสียง โดยคำถามสัมภาษณ์ครอบคลุม 5 มิติของการวัดการเข้าถึงตามที่น่าเสนอในกรอบการวิจัยข้างต้น นอกจากนี้ ข้อคำถามสัมภาษณ์ยังรวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่พบในการเข้าถึงโครงการคนละครั้งอีกด้วย แนวทางการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic Analysis) โดยมุ่งประเด็นที่การทำความเข้าใจและเชื่อมโยงไปที่แก่นเรื่อง สาระ หรือประเด็นหลัก (Themes)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองทางสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย จากการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) แบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครั้งของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ผ่านการเข้าถึงบริการ 5 มิติ ได้แก่ 1. การเข้าถึงแหล่งบริการ (Accessibility) 2. ความพอเพียงของการให้บริการ(Availability) 3. การยอมรับคุณภาพของบริการ (Acceptability) 4. ความสามารถในการชำระค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการ (Affordability) 5. ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ Accommodation)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) แบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการคนละครั้ง

1. การเข้าถึงแหล่งบริการ
2. ความพอเพียงของการให้บริการ
3. การยอมรับคุณภาพของบริการ
4. ความสามารถในการชำระค่าใช้จ่ายของผู้รับบริการ
5. ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ

การเข้าถึง โครงการ
คนละครั้งของผู้สูงอายุ

ผลการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการเข้าถึงโครงการคนละครึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา โดยผลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สูงอายุในและนอกเขตอำเภอเมืองจำนวนทั้งสิ้น 32 คน พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา สามารถเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นสวัสดิการในภาวะฉุกเฉินด้านการดำรงชีพระหว่างการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ข้อค้นพบสำคัญประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุยังคงประสบปัญหาอุปสรรค เช่น การขาดทักษะและความสามารถที่ช่วยให้ลงทะเบียนได้ด้วยตนเอง ประกอบกับขั้นตอนการใช้ที่ยุ่งยาก และโครงการคนละครึ่งยังจำกัดอิสระในการใช้จ่ายไม่ให้อึดหยุ่นและเหมาะสมกับภาระรับผิดชอบและความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละคน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง

1. ด้านการเข้าถึงแหล่งบริการ (Accessibility)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านการเข้าถึง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทั้งที่อาศัยในเขตอำเภอเมืองและนอกเขตอำเภอเมืองสามารถเข้าถึงโครงการคนละครึ่งได้ จากการได้รับข่าวสารจากช่องทางโทรทัศน์ การบอกต่อกันมาจากคนในครอบครัว เพื่อน หรือคนรู้จัก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ดำเนินการสมัครและลงทะเบียนได้เพราะได้รับความช่วยเหลือจากคนใกล้ชิดที่มีความทันสมัยและรู้เรื่องเทคโนโลยี มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องเดินทางไปดำเนินการที่ธนาคารและให้พนักงานธนาคารเป็นผู้ดำเนินการให้

ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า ผู้สูงอายุเข้าถึงโครงการคนละครึ่งผ่านหลายช่องทาง โดยเริ่มตั้งแต่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ผ่านการรับรู้จากสื่อมวลชนซึ่งก็คือการรายงานข่าวทางโทรทัศน์เป็นหลัก รองลงมาคือ การรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook และ Line เป็นต้น การรับรู้ผ่านการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้าน การรับรู้ผ่านช่องทางสื่อกิจกรรม เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่เพื่อชี้แจงและให้ข้อมูลแก่ประชาชน และแหล่งช่องทางการสื่อสารอื่นๆ นอกจากนี้ยังมีลงพื้นที่สำรวจในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีประชาชนเป็นจำนวนมากให้ความสนใจและซื้อสินค้าผ่านโครงการคนละครึ่งอย่างคึกคักจนต้องถวายนัด โดยส่วนใหญ่เป็นการเข้าถึงสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือน (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2565 : ออนไลน์) ซึ่งอาจเนื่องมาจากระบบเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจมีความเสถียรมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ และผู้คนในเขตอำเภอเมืองหรือในเขตเทศบาลส่วนใหญ่มีการเข้าถึงการใช้อินเทอร์เน็ตในปี พ.ศ. 2563 กว่าร้อยละ

83.6 นอกจากนี้ยังถือได้ว่าผู้ถูกสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีระดับการรับรู้อยู่ในระดับเข้าถึงการสื่อสารในปัจจุบันได้ทันสมัยและตามข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อตนเองได้อย่างเสมอ

ในเรื่องการเดินทางไปขอรับสวัสดิการนั้น ผู้ให้การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้เดินทางไปทำการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งด้วยตนเองหรือแม้แต่อยู่ที่บ้านก็มีคนคอยทำให้โดยที่มักจะเป็น ลูก หลาน และคนบ้านใกล้เคียงที่ที่มีความเข้าใจในเรื่องของการขอรับสวัสดิการมาช่วยเหลือให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับสิทธิเหมือนคนอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันยังพบว่าผู้ให้การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้สูงอายุบางส่วนสามารถเข้าถึงแหล่งบริการโครงการคนละครึ่งได้ด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากธนาคารกรุงไทยลงพื้นที่เพื่อสอนให้ผู้สูงอายุใช้แอปพลิเคชันเป๋าตังและโครงการคนละครึ่งทั้งผู้ประกอบการและผู้ซื้อ

ผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมือง

ผู้สูงอายุที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้คนในครอบครัวที่มีความรู้และความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสมัครรับสิทธิให้ จากการสัมภาษณ์ด้านการเข้าถึงจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต Facebook ชาวในโทรศัพท์ รวมถึงบอกต่อ ๆ กันมา โดยส่วนใหญ่ลงทะเบียนรับสิทธิเองที่บ้านเนื่องจากมีโทรศัพท์มือถือและอินเทอร์เน็ตและส่วนใหญ่เป็นบ้านที่มีครอบครัวอาศัยอยู่ด้วยกันมีลูกหลานที่คอยช่วยเหลือในการสมัครรับสิทธิ อย่างไรก็ตามประชาชนนอกเขตอำเภอเมืองยังเข้าถึงแหล่งบริการโครงการคนละครึ่งได้น้อยกว่า เนื่องจากประชาชนนอกเขตอำเภอเมืองหรือนอกเขตเทศบาลมีการเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ตในปี พ.ศ. 2563 คิดเป็นร้อยละ 73.2 ซึ่งน้อยกว่าประชาชนในเขตอำเภอเมือง อีกทั้งนอกเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ หากประชาชนนอกเขตอำเภอเมืองต้องการเข้ามาค้าขายภายในตัวอำเภอเมืองซึ่งเต็มไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ก็จะสามารถใช้งานโครงการคนละครึ่งได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่ง ส่งผลให้ประชาชนนอกเขตอำเภอเมืองมีแนวโน้มการเข้าถึงแหล่งบริการโครงการคนละครึ่งได้น้อยกว่า

2. ด้านความเพียงพอ (Availability)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านความเพียงพอ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทั้งที่อาศัยในเขตและนอกเขตอำเภอเมือง พบว่า จำนวนเงินที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวันเท่าที่ควรจะเป็นเนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจำนวนเงินในโครงการฯ มักจะมีจำนวนที่เพียงพอในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้หลักหากใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ยังพบว่าร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่งนั้นเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ด้านการเพียงพอ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ลงความเห็นว่างานเงินที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอต่อการใช้ในชีวิตประจำวันเท่าที่ควรจะเป็นเนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันจำนวนเงินในโครงการฯ มักจะมีจำนวนที่เพียงพอในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้หลักหากใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ยังพบว่าร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่งนั้นเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ดังปรากฏในตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เช่น นายคมสันต์ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ไม่เพียงพอเพราะได้รับเพียง 150 บาท มันไม่พอ” ส่วนนายอเนก (นามสมมุติ) กล่าวเสริมว่า “มันพอ ถ้าตอนที่เรามีกิน” หรือต้องมีรายได้เป็นของตัวเองเป็นทุนเดิมแล้วจำนวนหนึ่ง ซึ่งสาเหตุที่ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่าจำนวนเงินในโครงการคนละครึ่งไม่เพียงพอ นั้น เนื่องมาจากในปี พ.ศ. 2565 ราคาสินค้าอุปโภค-บริโภคของไทยนั้นปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก ดังนั้นจำนวนเงินจึงไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น สงครามยูเครน-รัสเซียซึ่งส่งผลต่อวิกฤตราคาพลังงานปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การขาดแคลนแรงงาน สงครามการค้าระหว่างจีน-สหรัฐฯ เป็นต้น ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีรายรับหรือรายได้ก็มีความเห็นว่าจำนวนเงินน้อยเกินไปแต่ก็ยังคงเห็นว่าดีกว่าไม่ได้อะไรเลย

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า จำนวนร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการคนละครึ่งมีความเพียงพอและครอบคลุมต่อความต้องการของผู้สูงอายุ เนื่องด้วยว่าร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการฯ อยู่ในพื้นที่ไม่ห่างไกลนัก แต่อย่างไรก็ตาม มีร้านค้าบางร้านไม่รับการชำระเงินผ่านโครงการฯ เนื่องจากเหตุผลส่วนตัวและการเรียกเก็บภาษีย้อนหลังของรัฐบาล จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโครงการคนละครึ่งของรัฐบาลนั้นช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ร้านค้าส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบช่วงก่อนโครงการคนละครึ่ง และเมื่อร้านค้าเหล่านี้มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กรมสรรพากรกำหนด (รายได้มากกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี) ก็จะต้องมีหน้าที่ในการจดทะเบียนภาษีและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มแก่กรมสรรพากร ซึ่งร้านค้าส่วนใหญ่อาจยังไม่คุ้นชินหรือไม่มีความรู้ในการจัดการภาษี ส่งผลให้ร้านค้าที่มีรายได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องถูกเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง ซึ่งในความเป็นจริงนั้นร้านค้าเหล่านี้มีวิธีการลดหย่อนภาษีต่าง ๆ มากมาย เช่น การเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้บริโภคซึ่งรวมอยู่ในราคาสินค้าและบริการ หรือการนำต้นทุนในการประกอบกิจการมาหักลดหย่อนภาษีได้

ผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองเกี่ยวกับความเพียงพอของเงินที่ได้รับภายใต้โครงการคนละครึ่ง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่แตกต่างกับผู้ให้ข้อมูลในเขตอำเภอเมือง คือ เงินที่ได้รับภายใต้โครงการคนละครึ่งเพียงพอต่อการใช้จ่ายประจำวัน เช่น นางไก่อ (นามสมมุติ) กล่าวว่า

ว่า “ปกติอยู่บ้านไม่ค่อยได้ใช้เงินเพราะกับข้าวเราหาได้ในท้องถิ่นอยู่แล้ว เงินคนละครึ่งก็เลยใช้ได้เหลือๆในแต่ละวัน” ส่วนนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “วันละ 150 ก็เหลือเฟือแล้ว บ้านนอกของถูก”

ในส่วนของความเพียงพอของร้านค้าที่รับโครงการคนละครึ่ง พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มีร้านค้าน้อยกว่าในเขตอำเภอเมือง เนื่องจากพื้นที่นอกเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่ล้วนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม อีกทั้งการเข้าถึงเทคโนโลยีของประชาชนส่วนใหญ่ยังน้อยกว่าประชาชนในเขตอำเภอเมือง เช่น นางไก่ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ร้านค้าที่รับคนละครึ่งหายากมาก ส่วนใหญ่ต้องเข้าไปในเมืองถึงจะเจอ” เช่นเดียวกับนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “มีร้านที่รับคนละครึ่งนะ แต่อยู่ไกล แถวบ้านไม่ค่อยมีหรือมีคนที่ยังใช้แอฟไม่ค่อยเป็น”

3. ด้านความสะดวก (Accommodation)

จากการสัมภาษณ์ด้านความสะดวกส่วนใหญ่มีความสะดวก เนื่องจากมีผู้ช่วยในการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งอย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทะเบียนผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยมีลูกหลาน คนใกล้ชิด ช่วยในการลงทะเบียนให้ทุกอย่างอาจจะรอนานในบางขั้นตอนแต่ไม่ยากเกินไป อย่างไรก็ตาม พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความสะดวกในการเข้าถึงการลงทะเบียนมากกว่าผู้สูงอายุนอกเขตเมือง

ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความสะดวกของการลงทะเบียนและขั้นตอนการดำเนินงานคนละครึ่ง พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น เช่น นางสมศรี (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ไม่ยาก เพราะไม่ได้เป็นผู้ลงทะเบียนเอง ผู้อื่นช่วยลงทะเบียนให้” ส่วนนางบุญมี (นามสมมุติ) “ถ้าไม่มีญาติหรือลูกหลานก็ไปให้ทางธนาคารสมัครคนละครึ่งให้” และมีผู้สูงอายุเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เรียนรู้วิธีการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งด้วยตนเองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งในปัจจุบันเยาวชนและกลุ่มคนรุ่นใหม่ในช่วงอายุตั้งแต่ 15-24 ปี มีอัตราการใช้อินเตอร์เน็ตในช่วงไตรมาสปี พ.ศ. 2564 คิดเป็นร้อยละ 92.8 และมีอัตราการใช้โทรศัพท์มือถือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 96.3 ซึ่งกลุ่มอายุดังกล่าวเป็นกลุ่มอายุที่เข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้มากที่สุด ดังนั้นประชากรในกลุ่มดังกล่าวจึงเป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งให้แก่สมาชิกในครอบครัวและชุมชนที่อาจไม่มีความรู้และความเข้าใจในการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งมากนัก นอกจากนี้ สำหรับผู้ที่เคยลงทะเบียนรับสิทธิโครงการคนละครึ่งในเฟสแรกมาแล้วนั้นก็สามารถยืนยันตัวตนเพื่อรับสิทธิในเฟสถัดไปได้ในทันทีโดยไม่ต้องลงทะเบียนใหม่อีกครั้ง และในปัจจุบันมีการประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอนการลงทะเบียนอย่างละเอียดจากหลายช่องทางด้วยกัน เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์สื่อสารมวลชน ทั้งในรูปแบบของตัวหนังสือและคลิปวิดีโอ เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมาและประชาชนทั่วไปสามารถลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งอย่างสะดวกสบายและรวดเร็ว

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทะเบียนผ่านโทรศัพท์มือถือซึ่งประชาชนไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปยังจุดรับลงทะเบียน อีกทั้งยังเป็นการลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นอกจากนี้ ขั้นตอนการลงทะเบียนยังไม่ยุ่งยากและซับซ้อนจนเกินไป สามารถเรียนรู้ขั้นตอนการลงทะเบียนได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยได้รับสิทธินั้นจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการพิจารณาเนื่องจากยังไม่มีฐานของมูลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลเหล่านั้นในระบบ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาผลการอนุมัติโครงการคนละครึ่งอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริงและนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองเกี่ยวกับความสะดวกของการลงทะเบียนและขั้นตอนการดำเนินงานคนละครึ่ง พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่แตกต่างกับผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง คือ การลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งทำได้ยากและมีความซับซ้อน เช่น นางไก่อ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ลงทะเบียนยุ่งยาก ต้องให้ลูกหลานช่วยกด เพราะมองไม่ค่อยเห็น” ส่วนนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ลงทะเบียนไม่ยากเท่าไร แต่สัญญาณอินเทอร์เน็ตช้า โทรศัพท์ช้า เลยทำให้ลงทะเบียนยาก”

4. ด้านความสามารถเสียค่าใช้จ่าย (Affordability)

จากข้อมูลสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสมัครโครงการคนละครึ่ง และไม่เห็นด้วยที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ เพื่อสมัครรับสิทธิ์สวัสดิการ ซึ่งควรเป็นสิทธิ์สำหรับผู้สูงอายุทุกคน

ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมืองไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในโครงการคนละครึ่ง นอกจากค่าบริการอินเทอร์เน็ต เพื่อเข้าร่วมโครงการฯ โดยโครงการนี้ถือว่าเป็นการมอบสวัสดิการให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่นำเงินภาษีจากประชาชนมาใช้ในการขับเคลื่อนโครงการ ดังนั้น จะไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากประชาชนทั้งสิ้น (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2560)

ผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมือง

ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองมีความเห็นที่สอดคล้องกับกับผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง คือ ไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการเข้าร่วมโครงการคนละครึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุเห็นว่า ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนโครงการคนละครึ่งมากกว่านี้ ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของนางไก่อ (นามสมมุติ) ที่ว่า “ลงทะเบียนฟรี ไม่ต้องเสียเงิน แต่ก็เคยเห็นคนรับจ้างลงทะเบียนคนละครึ่งเหมือนกันนะ แต่ไม่เคยใช้บริการ” ส่วนนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ทุกอย่างควรจะฟรีนะ แต่จะให้ดีต้องมีเจ้าหน้าที่มาช่วยลงทะเบียนด้วย จะได้ไม่ต้องไปจ้าง เพราะบ้านไม่มีลูกหลานช่วยลงทะเบียนก็ต้องไปจ้างเขาลง” นอกจากนี้ ยังมีความเห็นอื่น ๆ ที่สะท้อนไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรจะให้เงินพร้อมใช้ได้เลย เพราะ

บางคนไม่มีเงินจริง ๆ ก็จะช่วยประทังชีวิตได้ ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ผู้ที่ไม่มีเงินติดตัวในบัญชีก็จะไม่สามารถใช้งานคนละครึ่งได้ จึงอาจไม่ตอบโจทย์สำหรับผู้ที่กำลังมีปัญหาด้านสภาพคล่องทางการเงิน

5. ด้านการยอมรับ (Acceptability)

จากข้อมูลสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้การยอมรับและพึงพอใจในโครงการคนละครึ่ง เพราะเงินช่วยเหลือที่ได้รับสามารถช่วยประคองเรื่องค่าใช้จ่ายได้ ซึ่งแต่ละคนก็นำไปใช้จ่ายแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ส่วนตัว

ผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการยอมรับ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์มากสามารถนำมาช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้เป็นอย่างดีถึงจะไม่มากแต่ก็ดีกว่าไม่ได้อะไร ผู้ถูกสัมภาษณ์มองเห็นประโยชน์จากส่วนนี้มากที่สุด ซึ่งโครงการคนละครึ่งนั้นถือได้ว่าเป็นโครงการสวัสดิการแห่งรัฐที่สร้างประโยชน์ในหลายมิติด้วยกันนอกจากแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนยังช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนมีกำลังซื้อที่เพิ่มมากขึ้นจากการอุดหนุนวงเงินโครงการคนละครึ่งของภาครัฐ และเมื่อผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจนถึงเกณฑ์การเสียภาษีที่กรมสรรพากรกำหนด ก็จะส่งผลให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการจัดเก็บภาษีจากผู้ประกอบการที่มีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโครงการคนละครึ่งสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศในหลายภาคส่วนได้มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้การยอมรับและมองว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริงในหลาย ๆ เรื่องที่รัฐบาลเป็นผู้จัดสรร ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวว่าโครงการคนละครึ่งนั้นแม้จะมีวงเงินให้ประชาชนใช้จ่ายจำนวนไม่มากนักแต่สามารถกระตุ้นให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย และช่วยพยุงเศรษฐกิจในช่วงระหว่างที่รัฐบาลกำลังฟื้นฟูการท่องเที่ยวจากนโยบายเปิดประเทศเพื่อรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นรายได้หลักของประเทศ ดังนั้น โครงการคนละครึ่งจึงเป็นโครงการสวัสดิการแห่งรัฐที่ยังคงได้รับการยอมรับจากหลายภาคส่วน และแสดงให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวสร้างประโยชน์ร่วมกัน

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจตามลำดับการได้รับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของสวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต เกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในโครงการคนละครึ่งมากที่สุดกว่าร้อยละ 78.61 เนื่องจากประชาชนมองว่าโครงการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนมีกำลังซื้อเพิ่มมากขึ้นหรือสามารถรักษากำลังซื้อให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกับช่วงก่อนเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมือง

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองมีความเห็นที่สอดคล้องกับกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง คือ โครงการคนละครึ่งเป็นโครงการที่มีประโยชน์เป็นอย่างมาก ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ช่วยให้สามารถซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้ประหยัดมากยิ่งขึ้น เช่น นางไก่ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ถือเป็นโครงการที่ดีนะ ช่วยทั้งชาวบ้านและร้านค้าให้อยู่ได้ ชื่อของได้ถูกลง ยิ่งช่วงโควิดรายได้ลดลงก็สามารถช่วยเราได้มาก” ส่วนนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ถือเป็นการช่วยเหลือประชาชนที่ดี เพราะช่วงโควิดรายรับน้อยลง มีแต่รายจ่าย ชื้อผงซักฟอก ชื้อเครื่องปรุงได้ถูกลงเยอะเหมือนกัน ช่วยได้เยอะมาก”

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจที่สอดคล้องกับกับผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง คือ เป็นโครงการที่ช่วยเหลือประชาชนได้ในทุกระดับ ใช้งานง่าย มีความทันสมัย และส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลมากยิ่งขึ้น แต่นอกเขตอำเภอเมืองอาจเข้าถึงได้ยากกว่า จึงควรมีช่องทางการเข้าถึงโครงการคนละครึ่งในรูปแบบอื่นๆ สำหรับกลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้จริง เพราะประชาชนกลุ่มนี้มักจะไม่มีความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจมากกว่า เช่น นางไก่ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “พอใจกับโครงการนี้นะ เพราะช่วยแบ่งเบาภาระได้ ใช้งานง่าย สแกนจ่ายได้เลย ไม่ต้องกลัวเรื่องแบงก์ปลอมด้วย” ส่วนนางเกศ (นามสมมุติ) กล่าวว่า “มีความพึงพอใจมากนะกับโครงการคนละครึ่ง มันช่วยเราได้มากจริงๆ ในแต่ละวัน ทำให้เราทันสมัยมากขึ้นด้วย” และความคิดเห็นอื่นๆ กล่าวว่า “ควรมีช่องทางอื่นๆ สำหรับคนไม่มีโทรศัพท์ด้วย เพราะคนกลุ่มนี้แหละที่เดือดร้อนจริงๆ”

ส่วนที่ 2 ปัญหา อุปสรรค และความต้องการของผู้สูงอายุ

จากข้อมูลสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังขาดทักษะและความสามารถที่ช่วยให้ลงทะเบียนได้ด้วยตนเอง และมองว่าโครงการคนละครึ่งยังจำกัดอิสระในการใช้จ่ายให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับภาระรับผิดชอบและความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละคน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เช่น นายทองดี (นามสมมุติ) ให้ข้อคิดเห็นว่า “การยืนยันตัวตนยาก ไม่ผ่านหลายครั้ง” และความเห็นอื่น ๆ กล่าวว่า ขั้นตอนมีความยุ่งยาก ไม่เหมาะสมสำหรับคนที่ใช้เทคโนโลยีไม่คล่อง และอาจเกิดการโดนหลอกจากการไม่มีความรู้ทางด้านนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้งานคนละครึ่งผ่านแอปพลิเคชันเป่าตังในช่วงที่เปิดให้ลงทะเบียนนั้นมีความล่าช้า และอาจไม่สามารถเข้าใช้งานได้ในบางช่วงเวลา เนื่องจากในช่วงแรกของการลงทะเบียนนั้นมีประชาชนเข้าใช้งานพร้อมกันเป็นจำนวนมากจนเกินความสามารถของระบบเซิร์ฟเวอร์ ผู้ให้บริการในการรองรับผู้ใช้บริการในแต่ละช่วงเวลา ส่งผลให้แอปพลิเคชันค้าง หรือผู้ใช้งานหลุดออกจากระบบชั่วคราวและไม่สามารถเข้าใช้งานได้ชั่วคราว ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดความเคลื่อนไหวในสื่อสังคมออนไลน์โดยการติดแฮชแท็ก #คนละครึ่ง

เฟส3 ซึ่งในความเป็นจริงนั้นผู้ที่มีเกณฑ์ตรงกับที่กำหนดควรได้รับสิทธิโดยอัตโนมัติ แต่รัฐกลับสร้างกลไกให้ประชาชนต้องแข่งขันเพื่อที่จะสามารถเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการคนละครึ่ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาในส่วนของการซื้อขายอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถรองรับผู้ใช้งานพร้อมกันเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้งานบางส่วนพบปัญหาเกี่ยวกับการสแกน QR code เพื่อชำระเงินไม่สำเร็จ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากแอปพลิเคชันมีการอัปเดตเวอร์ชันใหม่ โดยผู้ใช้งานอาจต้องทำการอัปเดตแอปพลิเคชันก่อนใช้งานใหม่อีกครั้ง ปัญหาโทรศัพท์มือถือบางรุ่นอาจไม่รองรับการใช้งานแอปพลิเคชันเป่าตัง ปัญหาผู้ใช้คนละครึ่งเดิมมีการเปลี่ยนเบอร์โทรศัพท์ใหม่ ส่งผลให้ไม่สามารถลงทะเบียนเพื่อยืนยันสิทธิคนละครึ่งได้ โดยการแก้ไขจะต้องทำการติดตั้งแอปพลิเคชันเป่าตังเพื่อยืนยันตัวตน OTP ด้วยเบอร์โทรศัพท์ใหม่อีกครั้ง (กรุงเทพธุรกิจ, 2565 : ออนไลน์)

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการเงินสดมากกว่าการให้แบบเติมเงินเนื่องจากในบางครั้งผู้ใช้สิทธิอยากที่จะนำเงินไปจุนเจือส่วนอื่นไม่ใช่เพียงแค่อาหารแต่ต้องการนำไปใช้จ่ายตามความเห็นสมควรในแต่ละครอบครัวที่มีปัญหาและความต้องการต่างกันและต้องการเพิ่มวงเงินให้มากขึ้นเนื่องจากในปัจจุบันข้าวของแพงขึ้นกว่าอดีตหลายเท่าตัวจึงทำให้ไม่สามารถนำไปใช้จ่ายได้เท่าที่ต้องการหรือไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้สูงอายุบางส่วนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการคนละครึ่งเอาไว้ว่าเป็นสวัสดิการแห่งรัฐที่ประชาชนจะต้องร่วมจ่าย ซึ่งในความเป็นจริงนั้นประชาชนกำลังประสบกับปัญหาหนี้สินครัวเรือนและรายได้ที่ลดลงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เมื่อประชาชนไม่มีกำลังซื้อแม้ประชาชนบางกลุ่มจะมีวงเงินในโครงการคนละครึ่งก็ตามก็ยังไม่สามารถซื้อสินค้าและบริการได้ (กรุงเทพธุรกิจ, 2564 : ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลหนี้สินครัวเรือนในปี พ.ศ. 2564 ที่พบว่าหนี้ครัวเรือนปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นกว่า 14.58 ล้านล้านบาท ซึ่งสูงกว่าช่วงเวลาเดียวกันในปี พ.ศ. 2563 ดังนั้น โครงการคนละครึ่งจึงกลายเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับวงเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลที่เพิ่มมากขึ้น และยังเป็นแรงกดดันไปยังรัฐบาลชุดใหม่ในอนาคต แม้โครงการดังกล่าวจะเป็นโครงการที่ดีแต่ในระยะยาวรัฐบาลอาจต้องใช้งบประมาณจำนวนมากในการขับเคลื่อนสวัสดิการแห่งรัฐซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเม็ดเงินที่ใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านอื่นต่อไป และในประเด็นความสะดวกและความเพียงพอ ผู้ศึกษา พบว่า ในเขตเมืองร้านค้าเพียงพอแต่เงินไม่พอใช้ ควรมีการส่งเสริมเศรษฐกิจที่เป็นฐานรากที่เป็นปัญหาในเรื่องเงินเฟ้อในส่วนจากร้านค้ารายย่อยมีการลดหย่อนภาษีแบบสองต่อ เพื่อลดปัญหาเงินเฟ้อให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายของประชาชนในเขตเมือง ส่วน นอกเขตเมืองเงินพอใช้แต่ไม่มีร้านให้ใช้เงิน ควรมีการโปรโมทประชาสัมพันธ์และมีเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้เรื่องการเข้าร่วมโครงการและการจัดทำภาษีของกลุ่มร้านค้าที่อยู่นอกเขตเมือง เพื่อกระตุ้นให้มีร้านค้าเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนนอกเขตเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเข้าถึงโครงการคนละครึ่ง : กรณีศึกษา ผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ทั้งในส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมือง ในส่วนของด้านการเข้าถึงแหล่งบริการ พบว่าในส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าสามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ได้หลายช่องทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่องทางโทรทัศน์ สอดคล้องกับการศึกษาของ อนุวัฒน์ โพธิ์ทอง และ กัลยกร วรกุลลัญญานีย์ (2564 : 28) โดยพบว่าการนำเสนอของทางภาครัฐเกี่ยวกับโครงการคนละครึ่งส่วนใหญ่จะเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโทรทัศน์เป็นหลัก ในขณะที่การเข้าถึงโครงการคนละครึ่งของผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมืองได้น้อยกว่าสอดคล้องกับการรวบรวมข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564 : ออนไลน์) ที่พบว่าประชาชนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะมีการเข้าถึงและใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่าประชาชนในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 79.2 ด้านความเพียงพอ พบว่าในส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากค่าครองชีพในเขตอำเภอเมืองค่อนข้างสูงและสินค้ามีราคาเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันทั้งในส่วนของสงครามการค้าระหว่างจีน-สหรัฐฯ และสงครามระหว่างรัสเซีย-ยูเครน ที่ส่งผลให้วัตถุดิบและพลังงานมีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก (ฐานเศรษฐกิจ, 2565 : ออนไลน์) แต่ในขณะเดียวกันโครงการคนละครึ่งมีความเพียงพอต่อผู้สูงอายุนอกเขตอำเภอเมืองเนื่องจากมีค่าครองชีพต่ำกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ หลุยส์ มินะพันธ์ (2562 : 63) ที่กล่าวว่านอกเขตอำเภอเมืองเป็นพื้นที่เกษตรกรรมส่งผลให้มีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า ด้านความสะดวก พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีความสะดวกในการใช้โครงการคนละครึ่งมากกว่า เพราะการลงทะเบียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์นั้นมีความสะดวกและรวดเร็วเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีซึ่งต่างจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตอำเภอเมืองที่พบว่ามีความสะดวกในการเข้าถึงโครงการฯ น้อยกว่าเนื่องจากปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตและองค์ความรู้ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลน้อยกว่า (เอกภาคย์ คงมาลัย และชาญชัย จิวจินดา, 2564 : 41) ด้านความสามารถเสียค่าใช้จ่าย พบว่าไม่ควรมีการเสียค่าใช้จ่ายเนื่องจากเป็นโครงการของทางภาครัฐ และควรมีเจ้าหน้าที่มาอำนวยความสะดวกทั้งการลงทะเบียนและการใช้งานให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อลดปัญหาการรับแจ้งลงทะเบียนซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนต้องเสียค่าใช้จ่ายซ้ำซ้อน และควรมีวงเงินให้สำหรับผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงโครงการผ่านโทรศัพท์เนื่องจากคนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริง (ผู้จัดการออนไลน์, 2564 : ออนไลน์) ด้านการยอมรับ พบว่า เป็นโครงการที่มีประโยชน์ ช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สอดคล้องกับการศึกษาของ อานันท์ เกียรติสารพิภพ (2564 : 58) ที่พบว่า โครงการคนละครึ่งนอกจากจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของประชาชน ยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจได้เป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรจัดความช่วยเหลือเพิ่มเติมในรูปแบบอื่น ๆ ให้แก่กลุ่มร้านค้ารายย่อยในเขตเมือง เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบจากภาวะค่าครองชีพที่สูงกว่าพื้นที่เขตชนบท
2. ภาครัฐควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ชวนเชิญและอำนวยความสะดวกให้ร้านค้ารายย่อยในเขตชนบทเข้าร่วมโครงการให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสและสถานที่ที่ประชาชนในพื้นที่เขตชนบทสามารถใช้สิทธิประโยชน์จากโครงการความช่วยเหลือของรัฐได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- 1 ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการของภาครัฐ ควรมีการศึกษาโครงการอื่น ๆ ของรัฐบาลเพิ่มเติมที่อาจจะส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น โครงการไทยชนะ เราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น เพื่อที่จะมาศึกษาเปรียบเทียบการทำงานในมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐให้ดียิ่งขึ้น
2. ผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากร และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดมากยิ่งขึ้น
3. ในการศึกษาครั้งต่อไป นักวิจัยควรศึกษาถึงความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มที่มีต่อโครงการคนละครึ่ง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงโครงการสวัสดิการและการคุ้มครองทางสังคมช่วงวิกฤตให้มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของประชาชน
4. ในการศึกษาครั้งต่อไป นักวิจัยควรมีการเปรียบเทียบพื้นที่การศึกษาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ไม่จำกัดอยู่เพียงจังหวัดเดียว เพื่อให้ทราบข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2564). เปิดสถิติจังหวัดใช้จ่ายคนละครึ่งเฟส3สูงสุด. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/958244>
- กรุงเทพมหานคร. (2565). เคลียร์ชัด 13 คำถาม ลงทะเบียน 'คนละครึ่ง เฟส 3'. *ออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/943053>
- ณัฐพล สุภาดุลย์, นวพล ภิญโญอนันตพงษ์, และ อธิพัฒน์ ประภาพระเสริฐ. (2564). มาตรการทางการคลัง กับวิกฤต COVID-19: : กรณีศึกษาโครงการคนละครึ่ง. *วารสารการเงินการคลัง (E-Book)*. 106 (3), 89-98.
- The Bangkok Insight Editorial Team. (2563). มัดรวมมาให้! เปิด มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจแห่งปี ต่อ ลมหายใจสู้'โควิด'. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://www.thebangkokinsight.com/news/business/economics/516479/>